

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om accis på gödselmedel och till lag om upphävande av lagen om accis på fosforgödselmedel

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Enligt denna proposition skall accis på gödselmedel uppbäras enligt den mängd kväve och fosfor som ett gödselmedel innehåller. Accisen föreslås bli 2,90 mk per kilogram kväve och 1,70 mk per kilogram fosfor. Eftersom lagen om accis på fosforgödselmedel samtidigt före-

slås bli upphävd måste lagen om accis på gödselmedel ses över.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att lagarna skall träda i kraft vid ingången av år 1992.

MOTIVERING

1. Nuläget

Alltsedan år 1976 har accis uppburits på gödselmedel. Den nuvarande accisen på gödselmedel har nära samband med lantbruksinkomstlagen (736/89), enligt vilken lantbrukets andel av exportkostnaderna för lantbruksprodukter samt av utgifterna för balansering av lantbruket fastställs. Med de medel som accisen på gödselmedel inbringat har en betydande del av lantbrukets ovan nämnda andelar finansierats. En del av skatteintäkterna har dessutom använts till att främja marknadsföringen av trädgårdsprodukter och matpotatis.

Beloppet av accisen på gödselmedel har varierat från år till år enligt lantbrukets exportkostnadsandel och influtna medel från de marknadsföringsavgifter som samlas in för lantbruksprodukterna. Accisen på gödselmedel har fr.o.m. den 16 juni 1990 varit 35 penni per kilogram och fr.o.m. den 1 september i år 60 penni per kilogram.

Accisen väntas i år inbringa ca 450 milj. mk. Lagen om accis på gödselmedel gäller till utgången av år 1994.

Under de senaste åren har man fäst allt mera vikt vid främjande av miljövården med hjälp av

ekonomiska styrmedel. I flera olika utredningar har man kommit fram till att gödselmedlen förorsakar betydande miljöproblem. Bl.a. den kommitté som undersökt den ekonomiska styrningen av miljövården (kommittébetänkande 1989:18) fastslog att även miljövårdsaspekter bör beaktas vid beskattningen av gödselmedel. Kommittén föreslog att accisen på gödselmedel skall fastställas efter hur mycket kväve och fosfor ett gödselmedel innehåller enligt svenskt och norskt mönster.

I fråga om fosfor har kommitténs förslag gått igenom, för enligt lagen om accis på fosforgödselmedel (1120/89), som trädde i kraft vid ingången av år 1990, uppbärs utöver accis på gödselmedel också accis på fosforgödselmedel för gödselmedel som innehåller fosfor. Den 1 januari 1991 trädde en permanent lag om accis på fosforgödselmedel i kraft (1084/90). Accisen var i början av året 1,00 mk per kilogram fosfor och steg till 1,50 mk den 16 juni 1991.

Avsikten med accisen på fosforgödselmedel är att styra framställningen och förbrukningen av gödselmedel i en miljövänligare riktning samt att minska den totala användningen av gödselmedel.

2. Finansieringen av lantbrukets andel

Enligt budgetpropositionen för 1992 skall den andel av exportstödet och utgifterna för balansering som samlas in från lantbruket uppgå till sammanlagt 1 473 milj. mk. Det är meningen att ca 650 milj. mk av denna summa samlas in som accis på gödselmedel.

3. Föreslagna ändringar

I sin nuvarande form tar accisen på gödselmedel inte tillräcklig hänsyn till hur gödselmedlet påverkar miljön utan är 60 penni per kilogram oberoende av vad gödselmedlet innehåller. För att de miljöpolitiska faktorerna i framtiden skall beaktas bättre än i dag då lantbrukets andel samlas in som accis på gödselmedel är det skäl att ändra accisen på gödselmedel så att den bestäms efter den mängd kväve eller fosfor som ett gödselmedel innehåller. Intäkterna av accisen på gödselmedel skall enligt förslaget alltså användas till finansiering av lantbrukets andel.

Eftersom 650 milj. mk skall samlas in som accis på gödselmedel bör 2,90 mk uppbäras per kilogram kväve och 1,70 mk per kilogram fosfor. Samtidigt föreslås att lagen om accis på gödselmedel och lagen om accis på fosforgödselmedel slås ihop till en enda lag om accis på gödselmedel och att lagen om accis på fosforgödselmedel därmed upphävs. Med stöd av vad som anförts ovan föreslås vissa mindre ändringar i lagen om accis på gödselmedel.

4. Ärendets beredning

Vid beredningen av budgetpropositionen för

1992 fattades beslut om en ändring av grunderna för fastställande av accisen på gödselmedel och om en höjning av skattenivån. Finansministeriet och jord- och skogsbruksministeriet har tillsammans berett regeringens proposition om denna ändring.

5. Propositionens ekonomiska verkningar och ikraftträdande

Under nästa år kommer accis på gödselmedel att uppbäras för uppkattningsvis 200 milj. kilogram kväve och 40 milj. kilogram fosfor. Enligt budgetpropositionen för 1992 inbringar accisen ca 580 milj. mk på kväve och ca 70 milj. mk på fosfor. Accisen skall inverka på gödselmedlens pris enligt hur mycket kväve och fosfor de innehåller. Å andra sidan skall ingen som helst accis på gödselmedel uppbäras för gödselmedel som innehåller under 2 viktprocent kväve eller fosfor.

Den del av intäkten för accisen på gödselmedel som täcker lantbrukets andel enligt lantbruksinkomstlagen beaktas inte som kostnad då prisen för lantbruksprodukterna fastställs.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

6. Lagstiftningsordning

Av lagförslagen bör lagen om ändring av lagen om accis på gödselskatt behandlas i den ordning som enligt 68 § riksdagsordningen gäller för ny och ökad skatt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g**om ändring av lagen om accis på gödselmedel**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 7 december 1979 om accis på gödselmedel (881/79) 5 § 4 punkten, sådant detta lagrum lyder i lag av den 2 december 1988 (1019/88), varvid den nuvarande 5 punkten blir punkt 4, samt

ändras 1, 2 och 4 §§, 5 § 2 och 3 punkten samt 8 § 1 mom.,

av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1990 (1085/90), 4 § sådan den lyder i lag av den 14 juni 1991 (906/91) samt 5 § 4 punkten sådan den lyder i lag av den 2 december 1988 (1019/88), som följer:

1 §

För gödselmedel som innehåller minst två viktprocent kväve eller fosfor skall till staten betalas accis på gödselmedel enligt denna lag.

2 §

Med gödselmedel avses i denna lag, med undantag av gödselmedel av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung, ämnen och preparat som nämns i 2 § 1 punkten gödselmedelslagen (377/86) och som är avsedda för försäljning samt vars typbenämningar fastställs enligt 3 § 2 punkten gödselmedelsförordningen (383/86).

4 §

Accisen på gödselmedel är 2,90 mark per kilogram kväve och 1,70 mark per kilogram fosfor.

5 §

Accisfria är:

2) importerade gödselmedel, om de vid införseln är tullfria med stöd av någon annan författning än tulltariff lagen (660/87) eller nå-

got annat avtal än ett internationellt avtal om tullar, såvida inte något annat stadgas eller bestäms i den författning eller det avtal som avses,

3) gödselmedel som används såsom råvara eller biämne vid industriell produktion eller förbrukas direkt vid första användningen när en vara tillverkas, samt

4) gödselmedel som används vid sådan rening av avfallsvatten som bygger på en biologisk process.

8 §

Om i landet tillverkade gödselmedel, för vilka accis har betalats, har exporterats eller överförts till ett friområde eller tullager, har den som exporterat eller överfört gödselmedlen rätt att på ansökan få en återbäring som motsvarar den accis på gödselmedel som gällde den dag då gödselmedlet exporterades eller överfördes.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2.

Lag**om upphävande av lagen om accis på fosforgödselmedel**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Härmed upphävs lagen den 14 december 1990 om accis på fosforgödselmedel (1084/90).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Helsingfors den 20 september 1991.

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

1.

Lag**om ändring av lagen om accis på gödselmedel**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 7 december 1979 om accis på gödselmedel (881/79) 5 § 4 punkten, sådant detta lagrum lyder i lag av den 2 december 1988 (1019/88), varvid den nuvarande 5 punkten blir punkt 4, samt

ändras 1, 2 och 4 §§, 5 § 2 och 3 punkten samt 8 § 1 mom.,

av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1990 (1085/90), 4 § sådan den lyder i lag av den 14 juni 1991 (906/91) samt 5 § 4 punkten sådan den lyder i lag av den 2 december 1988 (1019/88), som följer:

Gällande lydelse

1 §

För gödselmedel skall till staten erläggas accis på gödselmedel i enlighet med stadgandena i denna lag.

2 §

Med gödselmedel avses i denna lag, med undantag av gödselmedel av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung, ämnen och preparat som nämns i 2 § 1 punkten gödselmedelslagen (377/86) och som är avsedda för försäljning samt vars typbenämningar fastställs enligt 3 § 2 och 3 punkten gödselmedelsförordningen (383/86).

4 §

Accisen på gödselmedel är 35 penni per kilogram.

Föreslagen lydelse

1 §

För gödselmedel *som innehåller minst två viktprocent kväve eller fosfor* skall till staten betalas accis på gödselmedel *enligt* denna lag.

2 §

Med gödselmedel avses i denna lag, med undantag av gödselmedel av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung, ämnen och preparat som nämns i 2 § 1 punkten gödselmedelslagen (377/86) och som är avsedda för försäljning samt vars typbenämningar fastställs enligt 3 § 2 punkten gödselmedelsförordningen (383/86).

4 §

Accisen på gödselmedel är *2,90 mark* per kilogram *kväve* och *1,70 mark* per kilogram *fosfor*.

5 §

Accisfria är:

2) till landet införda gödselmedel, om de vid införseln är tullfria med stöd av någon annan författning än lagen om tulltariff (359/68) eller annat avtal än internationellt avtal angående tullar, såvida icke annorlunda är stadgat eller bestämt i den författning eller det avtal som åsyftas;

3) gödselmedel som används såsom råämne eller biämne i industriell produktion eller förbrukas direkt vid första användningen vid tillverkning av en vara,

2) importerade gödselmedel, om de vid införseln är tullfria med stöd av någon annan författning än tulltariffen (660/87) eller något annat avtal än ett internationellt avtal om tullar, såvida inte något annat stadgas eller bestäms i den författning eller det avtal som avses,

3) gödselmedel som används såsom råvara eller biämne vid industriell produktion eller förbrukas direkt vid första användningen när en vara tillverkas, *samt*

Gällande lydelse

4) gödselmedel som lämpar sig enbart för gödsling av skog samt

5) gödselmedel som används vid sådan rening av avfallsvatten som baserar sig på en biologisk process.

8 §

Har i landet tillverkade gödselmedel, för vilka accis på gödselmedel erlagts, utförts ur landet eller överförts till friområde eller tullager, äger den som utfört eller överfört gödselmedlen rätt att på ansökan erhålla en återbäring, motsvarande den accis på gödselmedel som erlagts för sådana produkter.

Föreslagen lydelse

(4 punkten upphävs)

4) gödselmedel som används vid sådan rening av avfallsvatten som bygger på en biologisk process.

8 §

Om i landet tillverkade gödselmedel, för vilka accis har betalats, har exporterats eller överförts till ett friområde eller tullager, har den som exporterat eller överfört gödselmedlen rätt att på ansökan få en återbäring som motsvarar den accis på gödselmedel som *gällde den dag då gödselmedlet exporterades eller överfördes*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.